

ВЕРТЕП.

Різдвяна картина на 1 дію. Написав І. Я. Луцик.

(Поправлене і доповнене видання).

Від непамятних часів задержався у нас прегарний звичай, що в Навечеря Різдва Христового і в сам празник Різдва молодіж ходить по хатах з „вертепом“, або „звіздою“ і колядує.

Перебрані за пастирів і трьох царів колядники виголошують промови і складають господарям побажання щастя і всякого добра. Часто колядники виголошують різдвяні побажання власного укладу, часом вивчається з якогось підручника, але звичайно так буває, що власного укладу „коляда“ не відповідає великому празникови Різдва, а деякі з друкованих „Вертепів“ є або за тяжкі до вивчення або нецікаві. Тому ми, бажаючи йти на зустріч вимогам наших аматорів, подаємо друком „Вертеп“, І. Я. Луцика, який до нині є ще найвідповіднішим і найкращим. „Вертеп“ Луцика писаний легким віршом, аматори його скоро вивчать, а слухачам і видцям він теж сподобається.

„Вертеп“ І. Луцика можна давати і на сцені в театрі, особливо тоді, коли комусь „Вифлеємська Ніч“ тогож автора — є за довга і тяжка. — а можна теж виставляти до хатах, ідучи з „колядою“.

Поміщуємо цей " ВЕРТЕП", щоб зберегти його та дати можливість відновити ці традиції "Вертепу" нашими діточками на новій землі нашого поселення.

В-во "ГОВЕРЛЯ" Нью Йорк
І 9 6 І

На сцену (в хату) входять чотири пастирі з вертепом (або і без нього), а за ними три царі. Жид зі скарбою вкрадається за ними до хати і стає осторонь — з заду.

Всі співають при вході якусь коляду — або тропар:

„Рождество твоє — Хрісте Боже наш!“

Перший пастир:

Христос родися!

Всі:

Славите!

Другий пастир:

Чи тямите, браття, як нині у ночі,
Коли ми у полі в шатрах¹ спочивали,
Якась дивна ясність — нам вдарила в очі...

Третій пастир:

А ми всі скоренько, як стій, повставали,
Тай глядімо: небо мов огнем горіє!
Немов то світає, немов то вже дніє,
А ся дивна ясність за очі хватає...

Другий пастир:

І кождий з нас серцем з дива завмирає,
Аж ось нам із неба —¹Вожий Ангел¹ сходить,
І каже: о, браття, Христос ся днесь родить!
Щоби із недолі рід людський спасати.
Підіть же дитятко святе повивати
Ось там в Вифлезмі...

Другий пастир:

В сю хвилю горою
Над нами знов небо покрилось луною
І ангелів хори сю пісню співають:

Спів:

„Слава во вишних Богу, а на землі мир, во
человіцях благоволеніє“.

Третій пастир:

Тай ще таку вістку нам вони звіщають:

Спів:

Дивная новина,
Нині Діва Сина,
Породила в Вифлезмі,
Марія єдина!

Четвертий пастир:

Учувши все теє, ми всі повставали,
 Будили ще сплячих, дарунки ладнали,
 Тай молитись стали ми Господу Богу
 Із щирого серця за ласку премногу:
 Що Він всього світа провину прощає,
 Та що і Мессію до нас посилає, —
 Що в Адама клятва зістала віднята
 І що уже ада отворились врата!

Третій пастир:

А тут вам на небі звізда засіяла,
 Якая ніколи іще не бувала;
 І ми всі, забравши дарунки з собою,
 До Вифлєсма ідем за звіздою...
 Та у серці кождий себе сам питає,
 В якій то пагаті Ісус ся рождає?

Перший пастир:

Приходим і бачим: вертеп се бідненький;
 Се проста печера... В педени сповитий
 Лежить там на сні Ісусие маленький,
 А мати не може біднятка огріти,
 Тому віл і осел -- Його огрівають

Другий пастир:

А зори небесні велично співають:

Спів:

Возвеселімся всі дружно нині,
 Христос родився в бідній яскині —
 Последнім віком,
 Став чоловіком,
 Всі утішайтеся на землі!

Жид (висувається наперід):

Що се таке, ай вай нівроке,
 Тутки я чую на те своє ове,
 І з власне ухе я бачу ось того,
 Що ваше мове то є до нічого...
 Що? Наш Мессія лежавби на сивах,
 Ой вай, нівроку, жартуйте ви нині!
 Як ся Мессія наш буде родити,
 То у божниці. — і там його гріти
 Буде сам рабін! І він буде сісти.
 При самій тойрці і мід буде вяти,
 Кугель солодке смачно буде їсти.
 Ну та і докиня іє мади самої!

Він ся завізьме на ті прості гої,
 Нам жидкам гроші буде він давати,
 А ми маюфес: будем му співати.

Четвертий пастир (перебиває жидови):

Слухайте даліше. Тоді ми принали
 Враз на коліна і з серця витали
 Боже Дитятко, дарунки поклали
 І на сопілках Йому ми заграли!

Другий пастир (показуючи на трьох царів):

А три Царі ті, ось там нас застали

Перший цар:

Нам на востоці звізда ся явила,
 І про Мессію нам вістку звістила

Другий цар:

А ми як Мессію по пути шукали
 То в Єрусалимі Ірода питали,
 Де Він народився?

Третій цар:

А Ірод лукавий,
 Як вчув лиш про теє, став дуже цікавий,
 Мудрців і учених про Нього питався,
 І буцім то також з поклоном збирався
 Іти до Мессії... Казав нам звістити,
 Як Його відшукаєм...

Перший цар:

Бо хтів Його вбити!..

Другий цар:

А ми, як знайшли Його, поклон Му віддали,
 Дарунки зложили і піснь заспівали:

(Всі співають):

Христос родився, Бог воплотися,
 Во Вифлеємській яскині,
 В стайні убогій, в нищеті многій,
 Радість велика всім нині.

Ангели співають, Богу честь складають,
 Богу і Творцу своєму...
 Ликуй чоловіче з рождества того,
 Христос бо від смерті спасе душ мною.
 І від неволі вражої!

Жид:

Що ви маєте співати?
 Я до рабін йду сказати:
 Що гой мовить про Месію...
 Гой хай оре, гой хай сіє,
 Може навіть молотити —
 І до жида заносити.
 Може бронф — розольку пити.
 В грубке жидови палити,
 А Месія не з хлопами
 Побратась, але з нами
 Жидиками і панами

Четвертий пастир (перебиває жидови):

Чи чули ви браття, як жид з нас глузує,
 Як жид з нас сміється, як жид з нас кепкує?..
 І каже нам хлопам на себе робити?..
 Затайте се браття!.. Інакше тра жити!
 На іншу нам треба вступити дорогу,
 Щоби угодити нам Господу Богу!..

Другий пастир:

Тому то вже діти хай вчаться молити,
 І родичів своїх сердечно любити,
 Хай вчаться і старших людей почитати
 За божю славу, за свою честь дбати!
 А старші нехай ся всі разом тримають
 Та живуть уцливо і коршму минають

Жид:

А як хлоп не буде пити,
 То з чого жид буде жити?

Четвертий пастир:

Жид візьмесья молотити,
 Або вхопить за торбину,
 Тай гайда у Палестину!

Перший цар:

На се пам'ятаймо, що з вічної муки
 Христос Ізбавитель нас освободжає.
 Тожь смирно в покорі, зложивши днесь руки,
 Хай кождий із серця у Нього благословляє:
 Усього, що тільки душі нашої треба...

Другий цар:

А перше із всього то помочи з неба!

Третій цар:

І божої ласки, щоб ми всі прожили,
Весь вік наш безгрішно, тай і заслужили
На рай, і на щастя...

Третій пастир:

Щоб ми оглядали
Колись Христа Спаса, Царя всіх і Бога!

Жид:

Ай вай! то далека для вас є дорога!
Ідть до наш рабін, він мудре' нівроке,
Нераз бородою трясє і пів роке,
А слова не скаже! лиш бубел читас
І гроші в кишенью, ай вай, як ховас!

Четвертий пастир (перебиває жидови):

Віншусь вам нині всі добрі люде,
Нехай поміч божя всегда з вами буде,
Хай кожної днини, — кожної години
Бог благословить вам! Біда хай загине!
Все будьте здорові разом з діточками,
Нехай смутку горя не буде між вами...
Худібка і пчілка нехай ся ховас,
А град, огонь, туча, нехай вас минає,
Нехай ся зародить жыто і пшениця
І всякоє збіже і всяка пашниця!

Другий пастир:

При тім памятайте, що ми хлопські діти,
В одно ся всі маєм на завжди злучити;
Не будем сваритись, на партії ділити —
А народну славу і честь хоронити!

Третій пастир:

І всі по закону Христовому жыти!

Жид:

А я вам віншую: нехай хлоп всеє має,
Із нивка одной сто копи збирає,
Із яйце одного сто курке ховас,
Йому хай здорове буде все піврову,
Хай робить „оказіє“ хотяйби що року!
Хай носить до мене — яйце або курка,*)

*) Від слів Жида: „Хай носить до мене... аж до снігів Пана-
отиря III: „З Богом Параню“ доповнив Гр. Марушич.

Бо гляньте, моя вже — подерлась ярмушка...
А я дам горілечку, фане оковита,
Ви пийте, гуляйте, авф ді многі літа!

Третій пастир:

Минулися тіі часи, хитрий жидку,
Коли хлоп із коршми носив оковитку
Нині вже сивухи не пють наші люде,
Нова радість стала — новий гаразд буде!

Жид:

Та опріч горілке в мене є шварц, мило,
Ріжне голке, нитке, і смашне повико...

Четвертий пастир:

І рого ми в тебе не купимо, Мошку...

Жид:

Та слухайте, люде, будьте добрі трошку..

Третій пастир:

Ми нині врочисто — усі до одного
Складем тут присягу на клич: „свій до свого...“

Жид:

Я йду до наш рабін і казати буду,
Щоб вас, мудрагелі — подало до суду.

Третій пастир:

З Богом, Параню!.. (Жид виходить).

Четвертий пастир (перебиває жидови):

А ми ся працаймо,
Йдім в дальшу дорогу,
І на славу Богу
Всі враз заспіваймо:
Во Вифлеемі нині новина;
Діва Пречиста зродила Сина,
В яслах сповитий поміж бидляти
Там спочиває Бог необнятий.

Глянь оком щирим, о Божий Сину,
На нашу землю, рідну єдину,
Зішли їй з неба дар превеликий
Щоб Тя славила по вічні віки!

(Коляди можна довільно змінити).

І. Я. Л.

Книжки -- необхідні в Різдвянім сезоні:

- "Вертел" - Душка спенка -----50с
 - "Вімфлеємська Ніч", з партитурою 50с
 - "Святомиколаївські Вечеринки- 30с
 - "ТРИ Святомиколаївські вистави 75с
 - "МЕСІЯ" на 3 дії-Андрушківа -81.-
 - "БЕН-ГУР" історична повість з часів
Ісуса Христа; написав Л. Волес,
ілюстрована! за 82.-
 - "СВЯТ-ВЕЧЕР" -на Вiздво, представ-
лення, за ціну ----- .75с
 - 24 КОЛЯДИ на фортеп'яні -----82.-
-
- "КАНТИЧКА" колядник укр. і англ. 81-
РІЗДВЯНІ ЗВИЧАЇ нашого народу -50с

" А на ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН:

- "ДЕНЬ МАТЕРІ" -Гасюкової ----50с
- "ТАРАСІВ ДЕНЬ" з нотами -----50с
- "ВЕЛИКОДІЙ ЗВИЧАЇ Наш. народу 50с

Враді і згоді з нашою редакцією, щирою перекладати наслідність.

"H O W E R L A"

41 East 7th Street — NEW YORK 3, N. Y.